

Contribuții la cunoașterea ceramicii Suciu de Sus. Descoperirile din Depresiunea Maramureșului

KACSÓ Carol

Cuvinte cheie: Depresiunea Maramureșului, epoca bronzului, cultura Suciu de Sus, ceramică.

Schlüsselwörter: Maramuresch Senke, Bronzezeit, Suciu de Sus-Kultur, Keramik.

În Depresiunea Maramureșului, situată în bazinul Tisei superioare, cantități mai mari de ceramică Suciu de Sus, ce pot fi supuse analizei tipologice, provin din așezările de la Giulești-*Valea Mestecăniș* (Popa 1969, 30, nota 94, fig. 3; Popa 1970, 43, nota 6; Kacsó 1987, 59, nr. 13, fig. 5-7) și Slatina-*Cetate* (Kobal' 1997; Балагын 2001, fig. 72; Vasiliev 2002; Кобаль 2011, 196, fig. 1), relativ numeroase fiind și materialele ce au apărut la Călinești-*Rogoaze* (Popa, Kacsó 1974, 561 sqq.; Nemoianu 1979, 133 sq.; Nemoianu, Todinca 1981, 66 sq.; Kacsó 1999, 57 sq., fig. 5, 1-5. 8-11. 13-17. 21-22, fig. 6, 2-4. 6-11. 14-16. 19-20. 22, fig. 7, 3. 6-9. 13-15. 17), Călinești-*Grajdurile CAP* (Kacsó 1999, 58, fig. 5, 6-7. 12. 18-20. 23-24, fig. 6, 1. 5-7. 12-13. 17-18. 21, fig. 7, 1-2. 4-5. 10-12. 16) și Sighetu Marmației-*Cireghi I* (Ivanciuc C. 1990¹). Din celelalte așezări, deși uneori numărul fragmentelor ceramice puse în lumină este ridicat, descoperirile cu potențial de valorificare sunt puține, ele permițând doar încadrarea lor culturală, care în anumite cazuri rămâne totuși nesigură.

În timp ce materialele din așezarea de la Slatina-*Cetate* au fost detaliat descrise, descoperirile apărute în alte obiective, chiar în condițiile în care ele au fost ilustrate, nu au fost decât sumar prezentate.

La începutul demersului făcut pentru stabilirea trăsăturilor ceramicii Suciu de Sus din Maramureș descriu descoperirile ce au ieșit la iveală la Giulești-*Valea Mestecăniș* (fig. 1), acestea reprezentând un lot ce poate fi considerat cu probabilitate destul de mare ca fiind unitar și cronologic, întrucât provine din umplutura unei singure locuințe. Voi face apoi referiri la alte materiale din Maramureș, cu raportări la ansamblul descoperirilor din aria de răspândire a culturii Suciu de Sus, uneori și la descoperiri din alte medii culturale.

Ceramica apărută la Giulești, ca de altfel și cea din majoritatea așezărilor maramureșene, este fragmentară², astfel că reconstituirea formelor, dar mai ales a decorului vaselor întâmpină dificultăți. Din umplutura locuinței au fost adunate 267 de fragmente, dintre care 90, ce aparțin la 85 de vase, pot fi analizate în legătură cu formele ceramice de care aparțin, pasta din care au fost confecționate, culoarea lor după ardere, respectiv în privința tehnicii în care au fost decorate și a motivelor decorative uzitate. Dintre ele, 82 de fragmente, ce provin de la 77 de vase, sunt ilustrate (pl. 1-6)³.

1. Fragment de vas cu pereții subțiri, culoarea cenușiu-negricioasă în exterior, maronie în interior, pasta cu pietricele foarte mărunte și cioburi pisate, arderea foarte bună, marginea ușor răsfrântă în exterior, bordura tăiată drept și decorată cu un șir de crestături scurte orizontale, imediat sub ea un registru de linii incizate oblice ce flanchează o linie incizată semiovală (pl. 1, 1).

2. Fragment de vas cu pereții subțiri, culoarea cenușie, pasta cu pietricele foarte mărunte, arderea foarte bună, marginea ușor răsfrântă în exterior, bordura tăiată drept și decorată cu crestături oblice, imediat sub ea

1 Descoperirile sunt menționate, fără a fi descrise și ilustrate.

2 Doar vasul de mici dimensiuni de la Slatina (Vasiliev 2002, fig. 32, 1) este aproape întreg, lipsindu-i numai tortița.

3 O parte a acestei ceramicii, și anume 52 de fragmente, a fost deja publicată, cu desene de calitate mai slabă, vezi Kacsó 1987, fig. 5-7.

KACSÓ Carol

Muzeul județean de istorie Maramureș
e-mail: carolkacso@yahoo.de

un motiv triunghiular hașurat, care flanchează o linie dublă incizată curbă (capăt de spirală ?) (pl. 1, 2). Vasul pare să fi fost prevăzut cu o toartă.

3. Fragment de vas cu gât tronconic și corp bombat, culoarea cenușiu deschis cu flecuri mai închise, pasta cu pietricele și nisip, arderea foarte bună, întretăierea gâtului cu corpul marcată de un prag, decorat pe corp cu o linie incizată semiovală, mărginită de o linie dublă incizată curbă (spirală?), spațiul dintre prag și cele două motive fiind umplut cu hașuri oblice (pl. 1, 3).

4. Fragment de vas cu corp bombat, pereții subțiri, culoarea roșiatică, pasta cu pietricele foarte mărunte și cioburi pisate, arderea bună, marginea răsfrântă în exterior, bordura rotunjită și decorată cu creștături oblice, imediat sub ea triunghiuri hașurate alăturate, mărginite de linii duble incizate oblice și incizii curbilunii (arce de spirală ?) (pl. 1, 4).

5. Fragment de castron, culoarea roșiatică, pasta cu nisip, arderea foarte bună, marginea răsfrântă în exterior, bordura rotunjită și decorată cu creștături oblice, sub gâtul scurt o linie circulară incizată, imediat sub aceasta hașuri oblice ce mărginesc un motiv incizat semioval (pl. 1, 5).

6. Fragment de vas cu gât tronconic și corp bombat, pereții subțiri, culoarea gălbui roșiatică, pasta cu nisip, arderea foarte bună, marginea ușor răsfrântă în exterior, bordura rotunjită și decorată cu creștături, pe gât, probabil, două torți, întretăierea gâtului cu corpul marcată de un ușor prag, sub acesta arcade incizate flancate de hașuri oblice (pl. 1, 6).

7. Fragment de vas cu gât cilindric și corp bombat, culoarea cenușiu negricioasă, pasta cu pietricele mărunte, arderea foarte bună, în porțiunea aflată imediat sub întâlnirea cu gâtul un decor de arcade incizate flancate de linii oblice (pl. 1, 7).

8. Fragmente de vas, culoarea gălbui roșiatică, pasta cu nisip și pietricele foarte mărunte, arderea bună, decor de linie incizată dublă (pl. 1, 8).

9. Fragment de vas cu gât, probabil, tronconic și corp bombat, culoarea cenușiu negricioasă, pasta cu pietricele mărunte, arderea foarte bună, se păstrează parțial decorul spiralic de linie dublă incizată completat de linii oblice ce flanchează un capăt incizat de spirală (?) (pl. 1, 9).

10. Fragment de vas, culoarea cenușiu negricioasă, pasta cu nisip și cioburi pisate, arderea foarte bună, decorat cu o linie incizată (pl. 1, 10).

11. Fragment de vas cu aceleași caracteristici, decorat cu o linie dublă incizată (pl. 1, 11).

12. Fragment de castron, culoarea cenușie, pasta cu nisip și cioburi pisate, arderea foarte bună, marginea puțin răsfrântă în exterior, bordura parțial rotunjită și decorată cu creștături (pl. 1, 12).

13. Fragment de castron, culoarea cenușie, pasta cu nisip, arderea bună, marginea puțin răsfrântă în exterior, bordura tăiată drept și decorată cu creștături, pe corp incizii duble curbilunii (pl. 1, 13).

14. Fragment de vas, culoarea roșiatică cu flecuri negricioase, pasta cu nisip, arderea foarte bună, decor de linii duble incizate (pl. 1, 14).

15. Fragment de vas cu gât, probabil, tronconic și corp bombat, pereții subțiri, culoarea roșiatic gălbuie în exterior, cenușie în interior, pasta cu pietricele și cioburi pisate, arderea foarte bună, decor de linie circulară și linie dublă incizate (pl. 1, 15).

16. Fragmente de vas cu corp bombat, culoarea neagră în exterior, maronie în interior, pasta cu pietricele mărunte, arderea foarte bună, decor de linii incizate (pl. 2, 1).

17. Fragment de cană cu pereții subțiri, culoarea cenușiu negricioasă, pasta cu pietricele mărunte, arderea bună, decor spiralic incizat (pl. 2, 2).

18. Fragment de vas cu corp bombat, culoarea cenușiu negricioasă, pasta cu cioburi pisate, arderea bună, decor de linii incizate (pl. 2, 4).

19. Partea inferioară a unui vas cu pereții subțiri, culoarea cenușie, pasta cu pietricele, arderea bună, decor spiralic de linii incizate duble (pl. 2, 5).

20. Fragment de vas cu gât tronconic, prevăzut cu toartă, și corp bombat, culoarea cenușiu negricioasă, pasta cu cioburi pisate și pietricele mărunte, arderea foarte bună, decor spiralic (?) incizat (pl. 5, 5).

21. Fragment de strachină, culoarea roșiatică, pasta cu pietricele și cioburi pisate, arderea bună, striuri slab perceptibile imediat sub marginea ușor răsfrântă în exterior (pl. 2, 3).

22. Fragment de vas, culoarea cenușie, pasta cu cioburi pisate și pietricele, arderea bună, striuri răzlețe sub marginea foarte ușor răsfrântă în exterior (pl. 2, 6).

23. Fragment de vas, culoarea roșiatică cu flecuri negricioase, pasta cu cioburi pisate și pietricele, arderea bună, marginea ușor răsfrântă în exterior, bordura rotunjită (pl. 2, 7).